

การอภิปรายผล และการตีความหมาย

จุดมุ่งหมายสำคัญของการวิจัยนี้ก็คือ เพื่อจะศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของปิตามารคากับบุคลิกภาพของเด็กในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสังคมประเพณีกับบุคลิกภาพ

ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 3 ตอนคือ

1. วิเคราะห์ความแปรปรวนของ สังคมประเพณีของปิตามารคาในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด 10 คำน
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนของบุคลิกภาพของเด็กในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด 15 ลักษณะ
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์สัมพันธ์ระหว่าง สังคมประเพณีของปิตามารคา กับบุคลิกภาพของบุตร
 - 3.1 กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดพระนคร
 - 3.2 กลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัด
 - 3.3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1. วิเคราะห์ความแปรปรวนของ สังคมประเพณีของปิตามารคาในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด 10 คำน ปรากฏผลว่า

1.1 สังคมประเพณีของปิตามารคาในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ความคาดหวัง ความเข้มงวด การฝึกไมตรีสัมพันธ์ และการฝึกความเป็นระเบียบวินัย

ความคาดหวัง ปิตามารคาในต่างจังหวัดให้สังคมประเพณีค่านิยมสูงกว่าปิตามารคาในจังหวัดพระนคร คือปิตามารคาในต่างจังหวัดมีความคาดหวังทางการศึกษา การศึกษาต่อ

และการ เป็นผู้นำของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และ เด็ก
 ต่างจังหวัดนั้น ถ้าได้ศึกษาถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นจัดได้ว่าเป็นผู้ที่สรรแล้ว โดย
 เฉพาะอย่างยิ่งในค่านสติปัญญา จึง เป็นที่หวังของปิตามารคามาก ปิตามารคามีบุตรหลายคน
 ก็มักจะพิจารณาว่าบุตรคนใดจะเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ก็จะส่ง เสริมคนนั้น เป็น
 พิเศษ โดยตั้งใจจะส่ง เสริมให้ถึงที่สุด และคาดหวังจากบุตรคนนั้นมากเป็นพิเศษด้วย ใน
 ขณะการ เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของจังหวัดพระนคร เป็นของที่ไม่พิเศษ เป็นเรื่อง
 ธรรมดา โรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนในระดับนี้ก็มีมาก ความคาดหวังของปิตามารคาในต่าง
 จังหวัดจึงสูงกว่าความคาดหวังของปิตามารคาในจังหวัดพระนคร

ความเข้มงวด ปิตามารคาในจังหวัดพระนครให้สังคมประกิดค่านความ -
 เข้มงวดสูงกว่าปิตามารคาในต่างจังหวัด คือปิตามารคาในจังหวัดพระนครเรียกร้องให้
 บุตรมีระเบียบวินัยทั้งทาง ค่านส่วนตัวและการ สังคมกับเพื่อนมากกว่าปิตามารคาในต่างจังหวัด
 ทั้งนี้ น่าจะ เนื่องมาจากลักษณะ ความสัมพันธ์ในสังคมนระหว่าง จังหวัดพระนครกับต่างจังหวัด
 แตกต่างกัน โดยที่ความสัมพันธ์ในสังคมนจังหวัดพระนคร เป็นไปแบบทางการมากกว่า ไม่แน่น -
 แน่นและเป็นกันเอง เท่าในต่างจังหวัด ที่อยู่อาศัยก็แออัดยัดเยียดกัน ทุกคนจึงต้องมีระเบียบ -
 วินัยในตนเอง มีการกวัดข้นหรือเข้มงวดในเรื่องต่างๆมากกว่าในต่างจังหวัด เช่นในจังหวัด -
 พระนครมีเครื่องใช้และเครื่องอำนวยความสะดวกมากกว่า เช่น โทรทัศน์ วิทยุ โทรทัศน์
 เครื่องเล่นจานเสียง จึงมักมีการ เข้มงวดกันในเรื่องมารยาทการใช้สิ่งของต่างๆเหล่านั้น
 เช่น การไม่ใช้โทรทัศน์นานเกินควร หรือเปิดวิทยุโทรทัศน์และเครื่องให้เสียงอื่นๆดังจน -
 เกินสมควร เพราะจะเป็นการรบกวนและทำลาย เสรีภาพของผู้อื่น และ เหตุผลสำคัญอีก
 ประการหนึ่งที่ทำให้ปิตามารคาในจังหวัดพระนคร เข้มงวดมากกว่าปิตามารคาในต่างจังหวัด
 คือ จังหวัดพระนครมีวัดและสถานที่ที่จิตใจให้เด็กมีอุปสรรคประพาศิณิตมากกว่า เช่น ยาเสพติด
 ใต้โต๊ะ สถานเริงรมย์ต่างๆเช่น ไนท์คลับ สถานอบ อาบ นวด สถานโบว์ลิ่ง คอฟฟี่ชอป
 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสถานที่ปิดเนื่องจากใช้เครื่องปรับอากาศ จึงห่างพ้นจากสายตาผู้อื่น เหมาะ -
 สมที่จะใช้มีวุ่นวายและ เป็นสถานที่ชักจูงยั่วยวนให้เด็กเกิดความอยากรู้อยาก เห็นและอยาก -
 ทดลอง สติติการทำผิดของ เยาวชนในจังหวัดพระนครก็มากกว่าและ เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย

โดยผ่านสื่อสารมวลชน เช่น การกระทำผิดต่อทรัพย์สิน ต่อร่างกาย ทางกามารมณ์ และ ผิดพระราชบัญญัติต่างๆ เช่น ยาเสพติดให้โทษ การพนัน อาวุธปืน อาวุธมีคม และ วัตถุ-
ระเบิด เครื่องแต่งกาย บิดามารดาในจังหวัดพระนครจึง เข้มงวดกวดขันบุตรมากกว่าบิดา
มารดาในต่างจังหวัด

การฝึกไมตรีสัมพันธ์ บิดามารดาในต่างจังหวัดให้สังคมประกิต้านนี้สูงกว่าบิดา
มารดาในจังหวัดพระนคร คือบิดามารดาในต่างจังหวัดเน้นการฝึกอบรม เรื่องการเกรงใจ
การพึ่งพาอาศัยกัน จะเห็นได้จากมีการแบ่งปันของบริโภคกันระหว่าง เพื่อนบ้าน ในขณะที่
ในจังหวัดพระนครนั้นเพื่อนบ้านแทบจะไม่รู้จักกัน บิดามารดาต่างจังหวัดมีค่านิยมประเพณี²
นิยม เคารพเชื่อฟังอาวุโส อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ รักพวกพ้อง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความ
สัมพันธ์กันระหว่างบุคคลแน่นแฟ้น และใฝ่ตามค่านิยมต่างๆเหล่านี้ให้บุตร ทั้งนี้เพราะอ
ลักษณะสังคมเป็นเช่นนั้น ที่อยู่อาศัยไม่แออัดกันเท่าในจังหวัดพระนคร ส่วนใหญ่แต่ละบ้าน
จะมีลานมีสนามใช้พบปะพูดคุยกันในเรื่องต่างๆที่ไม่ใช่เรื่อง เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว
ที่เป็นงานเป็นการ ลักษณะไมตรีสัมพันธ์จะเห็นได้ชัดในสังคมต่างจังหวัดเมื่อมีงานเกี่ยวกับ
การทำบุญ ผู้คนจะนำของอุปโภคบริโภคมาช่วยงาน จะช่วยตั้งแต่งงานครีวเป็นต้นไป ในขณะที่
ที่ถ้ามีงานเช่นนี้ในจังหวัดพระนคร ของช่วยงานก็จะเป็นของขวัญ และผู้ที่มาในงานก็จะมา
นั่งโต๊ะ เมื่อถึงเวลาก็กลับไป คือ มีความเป็น "แขก" มากกว่าที่จะเป็นกันเอง เช่นใน
ต่างจังหวัด จึงจะเห็นได้ว่าบิดามารดาในต่างจังหวัดมีการฝึกไมตรีสัมพันธ์ให้บุตรมากกว่า
บิดามารดาในจังหวัดพระนคร

การฝึกความเป็นระเบียบวินัย บิดามารดาในจังหวัดพระนครให้สังคมประกิต้าน
นี้สูงกว่าบิดามารดาในต่างจังหวัด คือ บิดามารดาในจังหวัดพระนครฝึกให้บุตรมีมารยาทใน
การรับประทานอาหาร มีมารยาทในการเข้าสังคม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเก็บ

¹ กรมการฝึกหัดครู, เรื่องเดิม. หน้า 4.

² ไพฑูรย์ เกรือแก้ว เรื่องเดิม.

รักษาของใช้ส่วนตัว ทั้งนี้จะเป็นเพราะบิดามารดาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาถึง การ
 ค่าในชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เด็กจะต้องพึ่งตนเองและช่วยตนเองมาก เพราะชีวิตเต็มไปด้วย
 ความการแข่งขัน การที่เด็กทำผิดไม่ได้ถือว่าเป็นความผิดในหมู่เครือญาติ เป็นการทำผิดส่วน
 บุคคล ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น การคบหาสมาคมเป็นไปอย่างมีขอบเขต
 ไม่ลึกซึ้งและแน่นแฟ้นเหมือนสังคมต่างจังหวัด ซึ่งถือว่ากรหนักใจเบาหน่อยเป็นเรื่องที่อภัย
 กันได้ การฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย จนเกิดวินัยในตนเอง จะทำให้เด็กควบคุมตนเองได้
 ในขณะที่บิดามารดาในต่างจังหวัดยังมีค่านิยมในการเลี้ยงดูบุตรอย่างเก่า คือ พยายาม
 ปกป้องโอบอุ้มอยู่ตลอดเวลา มีความห่วงใย ความช่วยเหลือ และความรับผิดชอบต่อบุตร
 อย่างไม่มีขอบเขต บิดามารดาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงมีการฝึกความเป็นระเบียบวินัยให้บุตร
 มากกว่าบิดามารดาในต่างจังหวัด

1.2 จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของ สังคมประเพณีระหว่างบิดามารดา
 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและบิดามารดาในต่างจังหวัดพบว่า สังคมประเพณีของบิดามารดาในต่าง
 ชาติต่าง ๆ ทั่วไปไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญคือ การฝึกสัมฤทธิ์ผล การฝึกความเป็น
 อิศระ การฝึกการอดใจรอได้ การฝึกการระงับความก้าวร้าว การให้รางวัล และ การ
 ลงโทษ ทั้งนี้อาจจะมีเหตุผลหลายประการดังนี้

1. ความรู้เรื่อง สังคมประเพณีควยวิธีการตามหลักจิตวิทยา การ
 พัฒนาการของเด็ก และปัญหาของเด็กในวัยต่างๆ เป็นที่แพร่หลายมากขึ้นกว่าเดิม โดยจะ
 อยู่ในรูปของสิ่งตีพิมพ์ แพร่หลายโดยความกว้างขวางของสื่อมวลชน เช่น บทความทาง—
 หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และในด้านการบันเทิงมีการแสดงที่สะท้อนชีวิตในครอบครัว
 เช่นละครตลกชีวิตเยาวชนเป็นต้น ทำให้ค่อยๆซึมซาบไปในความรู้สึกนึกคิดของบิดามารดา
 อันเป็นผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้บิดามารดาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและต่างจังหวัดมีแนว—
 โน้มที่จะมีแนวความคิดเกี่ยวกับสังคมประเพณีคล้ายคลึงกันจึงทำให้การฝึกอบรมบุตรไม่แตกต่าง

³ ไทพอยท์ เครือแก้ว, เรื่องเดิม.

กันในด้านต่างๆดังกล่าวแล้วข้างต้น

2. แบบสอบถามในการใช้สัมภาษณ์สังคมประกิจของบิคมารคาที่ผู้วิจัยใช้อาจจะไม่ครอบคลุมลักษณะสำคัญของสังคมประกิจค่านั้นๆทั้งหมด เนื่องจากมีการถามสังคมประกิจถึง 10 ค่าน และต้องใช้เวลาให้พอเพียงให้เสียเวลาน้อยที่สุด เพื่อไม่ให้บิคมารคาเกิดความเบื่อหน่ายในการตอบคำถาม จากการที่สอบถามอาจจะไม่ครอบคลุมลักษณะสำคัญของสังคมประกิจค่านั้นๆ จึงอาจจะทำให้ไม่มีความแตกต่างระหว่างการให้สังคมประกิจของบิคมารคาในพระนครและต่างจังหวัดในด้านต่างๆดังกล่าว

3. จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ อาจจะน้อยเกินไป จึงทำให้ความแตกต่างที่มีอยู่ข้างนั้น (จากตารางที่ 1) ไม่ปรากฏเด่นชัด ทั้งเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างกำหนดฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของบิคมารคาไว้ จึงอาจเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการให้สังคมประกิจของบิคมารคาของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองในด้านต่างๆดังกล่าว

4. ในการที่จะตอบคำถามเกี่ยวกับครอบครัวของตน หรือเรื่องของตนให้ผู้ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน ผู้ตอบมักจะมีการป้องกันตนเอง (guarding) การตอบจึงมักจะอยู่ในลักษณะปานกลางไม่มีน้ำหนักทางบวก หรือทางลบเต็มที่ จึงทำให้มีความแตกต่างกันน้อยมาก หรือไม่มีความแตกต่างกันเลย และในบางครั้งการย้อนถามเรื่องราวที่ผ่านมากกว่า 15 ปี ทำให้ผู้เป็นบิคมารคาไม่ย้อนไม่ได้ จึงใช้เกณฑ์กลางๆในการตอบ

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของบุคลิกภาพของ เด็กในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัดปรากฏผลว่า

2.1 ลักษณะบุคลิกภาพที่เด็กในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความสามารถทางสติปัญญา ความมั่นคงทางอารมณ์ สภาพทางอารมณ์ ความมั่นใจในตนเอง และ ความสามารถในการบังคับตนเอง

ความสามารถทางสติปัญญา เด็กในจังหวัดพระนครมีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าเด็กต่างจังหวัด คือเด็กในจังหวัดพระนครมีแนวโน้มที่จะมีสติปัญญาสูง ฉลาด และรู้จัก

คิดในเชิงนามธรรมได้ดีกว่าเด็กต่างจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Smith⁴ ที่ว่านักเรียนในเมืองมีคะแนนสติปัญญาสูงกว่านักเรียนในชนบทอย่างมีนัยสำคัญและตรงกับผลของการวิจัยของ นางสาวพุดผล สุวรรณพัฒน์⁵ Entwisle⁶ และ Barclay⁷ ทั้งนี้อาจจะ

เป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมในจังหวัดพระนคร มีแหล่งวิทยาการช่วยสนับสนุนโอกาสทางการศึกษา และกระตุ้นการเพิ่มพูนปัญญา มีแหล่งให้ความรู้ (Information Center) มากกว่า นอกจากนี้ยังได้รับความรู้ต่างๆจากสื่อมวลชน อีกประการหนึ่ง โรงเรียนต่างๆในจังหวัดพระนครมีอุปกรณ์การสอนพร้อมเพรียงมากกว่า ครูอาจารย์มีคุณวุฒิมากกว่า มีความยืดหยุ่นต่อวิธีการสอนและเนื้อหาที่สอนที่เป็นไปในทางก้าวหน้า ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า นักเรียนจะเรียนได้ก็มีประสิทธิภาพนั้นมีครูเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง

ความมั่นคงทางอารมณ์ เด็กในจังหวัดพระนครมีมากกว่า คือมีแนวโน้มที่จะมีอารมณ์มั่นคง ไม่หนีความจริง และสงบเยือกเย็นกว่าเด็กต่างจังหวัด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากลักษณะกลุ่มสังคมในจังหวัดพระนครที่มีแนวโน้มเป็นแบบทุติยภูมิ (Secondary Group) หรือเป็นสังคมแบบสัมพันธสัมพันธ์ ซึ่งความสัมพันธ์ในกลุ่มเป็นแบบมีเหตุมีผล เป็นทางการติดต่อกันในการดำเนินชีวิตเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนตนติดต่อกันในเรื่องแคบๆ และมีวัตถุประสงค์แน่นอน ลักษณะความสัมพันธ์ของสังคมแบบนี้จึงทำให้เด็กในจังหวัดพระนคร เป็นคนไม่ช่างวิตกกังวล มีอารมณ์มั่นคง ไม่เกรงอำนาจที่มองไม่เห็น การมีความยุติธรรมทางสังคมมากกว่าทำให้คนเกิดความวิตกกังวลน้อยกว่าเด็กในจังหวัดพระนครจึงทำอะไรตามเหตุผล กล้าเผชิญความจริง มากกว่าเด็กต่างจังหวัด

4

Smith, loc.cit.

5

พุดผล สุวรรณพัฒน์ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

6

Entwisle, loc.cit.

7

Barclay, loc.cit.

บึง สลคคคคคกับผลงานการวิจัยของ นางสาวพุดผล สุวรรณพันธ์⁸

สภาพทางอารมณ์ เด็กต่างจังหวัดมีสภาพทางอารมณ์สูงกว่าเด็กในจังหวัดพระนคร คือ เด็กต่างจังหวัดจะมีลักษณะตื่นตัวง่าย กระวนกระวายขาดความสุขุม ซบเซาเรียกร้อง-
ต้องการ และเอาเป็นที่พึ่งไม่ได้มากกว่าเด็กในจังหวัดพระนคร ทั้งนี้จะเป็นเพราะเด็ก
ต่างจังหวัดมีความมั่นคงทางอารมณ์น้อยกว่า เพราะความสัมพันธ์ในสังคมชนบทมีแนวโน้ม
ที่จะเป็นแบบปฐมภูมิ (Primary group) มีค่านิยมไม่ตรีสัมพันธ์⁹ เกรงอกเกรงใจ
ผู้อื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อาวุโสกว่า จนบางครั้งตนเองไม่ได้รับความยุติธรรมเท่าที่ควรได้
ทำให้ไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ อันเป็นเหตุให้เด็กต่างจังหวัดมีสภาพทางอารมณ์ที่มีลักษณะ
ตั้งกล่าวข้างต้นมากกว่าเด็กในจังหวัดพระนคร

ความมั่นใจในตนเอง เด็กในจังหวัดพระนครมีลักษณะความมั่นใจในตนเองสูงกว่า
เด็กต่างจังหวัด คือมีลักษณะกล้าเสี่ยง กล้าเข้าสังคม เป็นกันเอง ทำตัวตามสบายไม่คอย
ระวังว่าจะมีอันตรายมาถึงตน ทั้งนี้เนื่องจากที่เด็กในจังหวัดพระนครมีสติปัญญา
ดีมีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีสภาพทางอารมณ์ที่สุขุม ไม่กระวนกระวายใจง่าย ไม่ช่าง
ระแวง ช่างฉินฉา ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้จึงทำให้เด็กในจังหวัดพระนครมีความมั่นใจ
ในตนเองมากกว่าเด็กต่างจังหวัด ประกอบกับการที่บิดามารดาฝึกความเป็นระเบียบวินัยมาก
ทำให้เด็กในจังหวัดพระนครมีเหตุผลมีความกล้าในการสมาคม ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้
เช่นกัน

ความสามารถในการบังคับตนเอง เด็กในจังหวัดพระนครมีความสามารถในการ
บังคับควบคุมตนเองได้มากกว่า คือเด็กในจังหวัดพระนครรู้มารยาทในสังคม มีวินัยในตนเอง

⁸⁾ พุดผล สุวรรณพันธ์, เรื่อง เค็ม

⁹⁾ วีรยุทธ วิเชียรโชติ, เรื่อง เค็ม

มากกว่าเด็กต่างจังหวัด ทั้งนี้จะเป็นเพราะลักษณะสังคมของจังหวัดพระนครซึ่งมีความสัมพันธ์แบบทางการไม่เป็นกันเอง มีสภาพแวดล้อมที่ชักจูงให้ประพฤติดังรายมากกว่า ลักษณะสังคมและสิ่งแวดล้อมในต่างจังหวัด ปิตามารดาจึงให้การสั่งสอนเรื่องการประพฤติดคนตามระเบียบวินัยมากกว่า อันมีผลทำให้เด็กรู้จักที่จะบังคับตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ และการที่สังคมในจังหวัดพระนครมีการสมาคมกันกว้างขวางกว่าแม้จะเป็นแบบทางการก็ตาม ทำให้มีโอกาสรู้มารยาทในสังคมจากการเรียนรู้เอง และจากการสั่งสอนมากกว่า การที่สมาคมกันแบบกันเองไม่มีพิธีรีตองและฉิวพลัดไปก็ถือว่าเป็นกันเอง เป็นพี่น้องกัน ทั้งจากการที่เด็กต่างจังหวัดมีอารมณ์มั่นคงและความมั่นใจในตนเองน้อยกว่า ประกอบกับ มีสภาพทางอารมณ์สูง ตื่นเต้นง่ายกว่าเด็กในจังหวัดพระนคร ความสามารถในการบังคับตนเองจึงน้อยกว่าด้วย ดังนั้นเด็กในจังหวัดพระนครจึงมีความสามารถในการบังคับตนเองดีกว่า

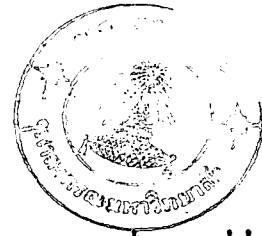
จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของบุคลิกภาพระหว่างเด็กในจังหวัดพระนคร และต่างจังหวัดปรากฏผลว่า

2.2 ลักษณะบุคลิกภาพต่างๆ นอกเหนือจากที่ได้กล่าวแล้วไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเด็กทั้งสองกลุ่ม ลักษณะดังกล่าวได้แก่ ความสามารถในการสังคม การถือตนเป็นใหญ่หรือการยอมตาม สภาพราเริงหรือห้าว ความสามารถในการรับผิดชอบ สภาพทางจิตใจ ความสามารถในการเข้ากลุ่ม ความสามารถในการควบคุมจิตใจ ความเป็นตัวของตัวเอง การแสดงออกของอารมณ์ และบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจจะเป็นผลเนื่องมาจากเหตุหลายประการดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพเริ่มเป็นที่แพร่หลาย โดยผ่านทางสื่อสารมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางสิ่งตีพิมพ์ ทำให้เด็กในวัยนี้ซึ่งมักจะต้องการ

10

Radke, op.cit., p.13.

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ใ้รู้เกณฑ์มาตรฐาน หรือลักษณะส่วนใหญ่ที่ควรจะเป็นในการตอบแบบสอบถามจึงพยายามใช้เกณฑ์กลางมาตอบ ทำให้ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างบุคลิกภาพของเด็กในลักษณะต่างๆดังกล่าวแล้วข้างตน

2. เด็กวัยรุ่นได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมาก (peer group) เพราะวัยนี้เป็นวัยรวมพวก เลียนแบบ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน มีความต้องการที่จะทำกิจกรรมกับเพื่อนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีความสนใจที่จะคบเพื่อนที่มีบุคลิกภาพคล้ายคลึงตน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กในพระนครและต่างจังหวัดไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องบุคลิกภาพด้านต่างๆดังกล่าว

3. แบบทดสอบที่ใช้ (HSPQ Form A) เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพของชาวตะวันตกซึ่งอาจจะไม่เหมาะสมกับเด็กไทย มีสถานการณ์บางอย่างที่ไม่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของเด็กไทยทุกคน ต้องมีการคาดคะเนเอา ซึ่งเด็กมักจะเลือกช้อยกลาง เพราะคำตอบมีให้เลือก 3 ข้อ ข้อต้นและข้อท้ายเป็นข้อที่เป็นในทิศทางบวกและลบ จึงทำให้คะแนนที่ได้ไม่แตกต่างกันมาก ผู้วิจัยไม่อาจจะตัดข้อที่เห็นว่าไม่สมควรออกได้โดยผลการนอกจากจะมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงใหม่ทั้งหมด และคิดเกณฑ์กลางขึ้นมาใหม่ สร้างสถานการณ์ให้เหมาะสมกับสังคมไทย และวัดลักษณะบุคลิกภาพที่ใช้ให้น้อยลง

4. การใช้เวลาทำแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้รับอนุญาตให้ทดสอบเด็กได้ในเวลาเย็นหลังเลิกเรียนและต้องใช้เวลาดัง 1 ชั่วโมง 30 นาที เพราะแบบสอบถามมีทั้งหมด 168 ข้อ เวลาที่ใช้ทดสอบนอกจากจะมากแล้วช่วง เวลาที่ใช้ยังเป็นเวลาที่นักเรียนต้องการพักผ่อนเพราะเรียนมาตลอดวัน นักเรียนอาจมีความตั้งใจทำแบบทดสอบน้อยกว่าที่ควร ผลที่ได้อาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้าง

5. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ก็น้อยเกินไป จนไม่อาจจะแสดงให้เห็น

เห็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้ เด็กที่ได้รับเลือกเป็นตัวแทนประชากรค่อนข้างจะมีลักษณะ
 เกี่ยวกัน (homogeneous group) ซึ่งแสดงให้เห็นจากการตอบแบบสอบถามราย
 ละ เลียดส่วนตัวของ เด็กและบิดามารดา เด็กที่เป็นตัวอย่าง ประชากรตอบคำถามได้ครบ
 ตามความเป็นจริง ให้ความร่วมมืออย่างดี เด็กที่ไม่ได้รับเลือก เป็นตัวแทนประชากรมีการ
 ตอบคำถามที่แตกต่างออกไปอย่างเห็นได้ชัด จนผู้วิจัยไม่อาจจะ เลือกเป็นตัวอย่าง ประชากร
 ได้ เพราะไม่อาจจะติดตามไปสัมภาษณ์บิดามารดาที่บ้านได้ การที่กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะ
 คล้ายคลึงกันนี้เอง จึง เป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้บุคลิกภาพของ กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง สอง
 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันในลักษณะต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น

3. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง สังคมประเพณีของบิดามารดากับ
 บุคลิกภาพของบุตรปรากฏผลดังนี้

3.1 การฝึกสัมฤทธิผลมีความสัมพันธ์กับ สภาพทางอารมณ์ สภาพร่างกาย
 หรือเหตุ ความสามารถในการรับผิดชอบ และ บุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์

การฝึกสัมฤทธิผลสัมพันธ์กับสภาพทางอารมณ์ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ในกลุ่ม
 ตัวอย่าง จังหวัดพระนครและกลุ่มตัวอย่างรวม ($r = -.36^*$, $-.27^*$ ตามลำดับ) หมาย
 ความว่าถ้าบิดามารดาให้สังคมประเพณีค่านี้นี้สูง บุตรจะมีบุคลิกภาพทางด้านสภาพทางอารมณ์
 ต่ำ ถ้าบิดามารดาให้สังคมประเพณีค่านี้นี้ต่ำ บุตรจะมีบุคลิกภาพด้านสภาพทางอารมณ์สูง คือ
 การที่บิดามารดาให้สังคมประเพณีค่านี้นี้สูงหรือต่ำ เด็กมีแนวโน้มที่จะ สุขุม ขรึม ซ้ำงคิด
 คงเส้นคงวา ไม่ตื่นเต็นง่าย หรือ ตื่นเต็นง่าย กระวนกระวายใจ ชอบเรียกร้องต้องการ
 ชอบคาดคั้น ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าเด็กมีความต้องการพื้นฐานในการที่จะให้เป็นที่
 ยอมรับของบิดามารดา เพราะเด็กต้องพึ่งผู้ใหญ่ทั้งทางด้านการต้องการทางร่างกายและ
 ทางจิตใจ จึงพยายามทำตามความพอใจของบิดามารดา เมื่อบิดามารดาเน้นเรื่องสัมฤทธิผล
 มาก น่าจะสัมพันธ์กับความเป็นคนช่างคิด มีเหตุผล ไม่ตื่นเต็นง่ายของ เด็กเพราะการฝึก
 สัมฤทธิผลเป็นการฝึกค่านิยมความสำเร็จ การแข่งขัน การเป็นตัวของตัวเอง ถ้าบิดามารดา
 ฝึกสังคมประเพณีค่านี้น้อย เด็กหวังความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการทำกิจกรรมต่างๆ และ
 ในการทำกิจกรรมต่างๆนั้นไม่มุ่งความสำเร็จมากไปกว่าความเกรงใจ จึงน่าจะสัมพันธ์กับ

สภาพอารมณ์ที่ตื่นเต้นกระวนกระวายใจ และคอยเรียกร้องความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือ
 ต้องคอยช่วยเหลือผู้อื่นคอย

การฝึกสัมฤทธิ์ผลสัมพันธ์กับสภาพร่าเริงหรือหดหู๋ในทางตามกันที่ระดับความมี
 นัยสำคัญ .05 ($r = .44^*$, $.29^*$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนครและกลุ่มตัวอย่าง
 รวมตามลำดับ คือถ้าปีความราคาให้สังคัมประกิตค่านนี้สูง เด็กจะแนวโน้มที่มีบุคลิกภาพร่าเริง
 ถ้าให้สังคัมประกิตค่านนี้ต่ำ เด็กจะมีแนวโน้มของบุคลิกภาพหดหู๋ ทั้งนี้เพราะถ้าเด็กรู้จัก
 ความสำเร็จความสัมฤทธิ์ผลก็จะรู้สึกว่ตนเองมีค่า มีความร่าเริง และกระตือรือร้น ถ้า
 ไม่รู้จักความสัมฤทธิ์ผลด้วยตนเองก็จะรู้สึกว่ตนเองไม่มีค่า ไม่มีควมร่าเริง มีแต่ความ
 หดหู๋ จริงจัง และเงียบขรึม

การฝึกสัมฤทธิ์ผลสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบในกลุ่มตัวอย่างรวม
 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .32^*$) คือถ้าปีความราคาให้สังคัมประกิตค่านการฝึก
 สัมฤทธิ์ผลสูง จะสัมพันธ์กับการมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของ เด็ก การยึดมั่นในกฎเกณฑ์
 ถ้าให้สังคัมประกิตค่านนี้ต่ำก็จะสัมพันธ์กับความไม่รับผิดชอบค่อนหน้าที การหลีกเลี่ยงกฎ
 ข้อบังคับของ เด็ก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการที่เด็กมีค่านิยมสัมฤทธิ์ผลสูง ย่อมที่จะมีความ
 มุ่งมั่นในการที่จะทำกิจกรรมนั้นให้บรรลุผล ซึ่งต้องการความรับผิดชอบมาก ซึ่งตรงกันข้าม
 กับเด็กที่มีค่านิยมทางนี้น้อยหรือไม่มีเลย

การฝึกสัมฤทธิ์ผลสัมพันธ์กับบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม ที่ระดับความ
 มีนัยสำคัญ .01 ($r = -.50^{**}$) ของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนคร และที่ระดับความมี
 นัยสำคัญ .05 ($r = -.28^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม หมายความว่าถ้าส่วนใหญ่ปีความราคา
 ให้สังคัมประกิตค่านการฝึกสัมฤทธิ์ผลสูง จะมีแนวโน้มที่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพไมตรี
 สัมพันธ์ในทางลบ คือ มีค่านิยมสัมฤทธิ์ผล ชอบการแข่งขัน ฟึ่งตนเอง มีการอดไ้รลไ้
 ถ้าปีความราคาให้สังคัมประกิตค่านนี้ต่ำ เด็กจะมีแนวโน้มที่มีบุคลิกภาพที่เกรงใจคน ชอบ
 ฟึ่งพาอาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มย่อยของตน รักพวกพ้อง อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้มี
 อาวุโส ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะการฝึกสัมฤทธิ์ผลเป็นค่านิยมของสังคัมระบบไมตรีสัมพันธ์

ซึ่ง เน้นความสัมพันธ์เชิงลบในการงาน อันเป็นลักษณะสังคมที่ตรงกันข้ามกับระบบสังคมไมตรีสัมพันธ์ซึ่งเป็นไมตรีจิต ความเป็นมิตร เป็นพวก เป็นพ้องกัน

3.2 ความคาดหวังของบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์กับสภาพว่าเร็งหรือหคหุ ในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = -.64^{**}, -.39^{**}$) จากกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัดและกลุ่มตัวอย่างรวมตามลำดับ คือถ้าส่วนใหญ่บิดามารดาที่มีความคาดหวังสูงจะมีแนวโน้มที่มีความสัมพันธ์กับสภาพว่าเร็งหรือหคหุในทางลบ คือลักษณะขริม รอคอบ จริงจ้ง และเงียบ ถ้ามีความคาดหวังต่ำจะสัมพันธ์กับลักษณะว่าเร็ง กระตือรือร้น ทำอะไรตามสบายของเด็ก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเด็กรับรู้ความต้องการบิดามารดา และพยายามทำตนให้ตรงตามความคาดหวัง ความต้องการของบิดามารดา ซึ่งถ้าบิดามารดาต้องการถือความคาดหวังไว้สูง เด็กพยายามจะไปให้ถึง มุ่งมาตรที่จะไปให้ได้ ขาดความว่าเร็ง หรือทำอะไรตามสบาย โดยมีลักษณะขุขุม รอคอบ และจริงจ้ง และในทางตรงข้าม ถ้าบิดามารดาคาดหวังไว้ต่ำ เด็กไม่ต้องดิ้นรนไปถึงจุดหมายที่บิดามารดาตั้งไว้ก็จะสัมพันธ์กับสภาพที่ทำอะไรตามสบาย ว่าเร็งและกระตือรือร้น

3.3 การฝึกความเป็นอิสระสัมพันธ์กับความสามารถในการสังคมและความเป็นตัวของตัวเอง

การฝึกความเป็นอิสระสัมพันธ์กับความสามารถในการสังคมในทางตามกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .39$) ในกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัด คือถ้าบิดามารดาฝึกความเป็นอิสระให้บุตรสูงจะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับลักษณะการชอบคบหาสมาคม มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ไม่พิถีพิถัน และชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรม ถ้าบิดามารดาฝึกความเป็นอิสระให้บุตรต่ำจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะไว้ตัว ชอบปลีกตัวแยกตัว ถี้ถวน และซาเย้น ทั้งนี้เพราะการที่ฝึกให้เด็กมีอิสระตั้งแต่เด็ก ทำให้เด็กมีความคิดเสรี ไม่ต้องคอยระวังตัว และชอบแสดงความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ในการเข้าสังคมจึงมีความอบอุ่นเป็นมิตรเป็นกันเอง ถ้าบิดามารดาไม่ฝึกความเป็นอิสระให้หรือฝึกให้น้อยมาก เด็กก็จะไม่มีความคิดอิสระ ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น ในการสมาคมก็มักจะไว้ตัว ถี้ถวน ซาเย้น พิถีพิถันไม่มีความเป็นกันเอง

การฝึกความเป็นอิสระสัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเองในทางตามกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนครและกลุ่มตัวอย่างรวม ($r = .47^*$, $.40^*$) คือถ้าบิดามารดาฝึกความเป็นอิสระให้แก่บุตรสูง จะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเองของบุตรคือ ไม่พึ่งพาอาศัยใคร ชอบตัดสินใจด้วยตนเอง ถ้าบิดามารดาฝึกความเป็นอิสระให้บุตรต่ำจะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับลักษณะที่ชอบตามคนอื่น ชอบเข้ากลุ่ม ทั้งนี้เพราะการฝึกความเป็นอิสระมีความมุ่งหมายให้เด็กรู้จักช่วยตนเอง เป็นอิสระจากความช่วยเหลือของผู้อื่น ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่เด็ก การที่เด็กรู้จักช่วยตนเองได้จึงทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง รู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งตรงกับการศึกษาของ Mussen¹² ถ้าไม่มีการฝึกความเป็นอิสระมาตั้งแต่เด็ก เด็กก็จะช่วยตนเองไม่ได้ต้องอาศัยผู้อื่น อาศัยกลุ่มอยู่เสมอ ไม่กล้าคิด ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง

3.4 ความเข้มงวดของบิดามารดาสัมพันธ์กับความมั่นคงทางอารมณ์ และสภาพทางอารมณ์

ความเข้มงวดสัมพันธ์กับความมั่นคงทางอารมณ์ในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.28^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม คือถ้าส่วนใหญ่บิดามารดาที่มีความเข้มงวดมากจะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับลักษณะความมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ไม่คงที่แน่นอน อารมณ์เสียง่ายและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาของเด็ก ในทางตรงกันข้ามถ้าบิดามารดาที่มีความเข้มงวดน้อย ก็จะมีสัมพันธ์กับลักษณะอารมณ์ที่มั่นคง เติญความจริง สุขุม เยือกเย็น ทั้งนี้เพราะความเข้มงวดของบิดา จะทำให้เด็กต้องระวังตนอยู่เสมอ และถ้ายังเป็นความเข้มงวดที่ไม่สม่ำเสมอ เด็กจะปฏิบัติตนไม่ถูกทำให้มีอารมณ์ไม่คงที่แน่นอน

ความเข้มงวดสัมพันธ์กับสภาพของอารมณ์ในทางตามกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = .50^*$) ในกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัด และที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .29^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม คือถ้าส่วนใหญ่บิดามารดาที่มีความเข้มงวดมากจะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับ

ลักษณะที่เด่นกระวนกระวายใจง่าย ชอบเรียกร้อง ต้องการ อยากเด่นแต่เอาเป็นที่พึ่งไม่ได้ ถ้าบิคารมารคา มีความเข้มงวดน้อย จะสัมพันธ์กับลักษณะ สุขุม ช่างคิดหนักแน่น ไม่ตื่นเต้นง่าย ทั้งนี้เพราะการที่บิคารมารคา มีความเข้มงวดมาก ทำให้เด็กต้องคอยระวังตัวอยู่เสมอ มีความกระวนกระวายใจ และทางออกของการหนีความเข้มงวดของบิคารมารคา คือความอยากเด่น อยากมีอำนาจในกลุ่มเพื่อน การที่บิคารมารคา มีความเข้มงวดน้อย เด็กจะรับรู้สึกที่เด่นง่าย จะสุขุมรอบคอบ มีเวลาคิดไตร่ตรอง ไม่ต้องเสียเวลาคอยระวังตัว และไม่ต้องการอยากเด่น มีอารมณ์มั่นคง และเป็นตัวของตัวเอง

3.5 การฝึกไมตรีสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับสภาพทางจิตใจในทางตามกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .38^*$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนคร คือถ้าบิคารมารคา ฝึกไมตรีสัมพันธ์ให้บุตรสูง จะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับลักษณะ ความเป็นคนใจอ่อนที่สงสาร ไม่เป็นตัวของตัวเองของบุตร ถ้าบิคารมารคา ฝึกไมตรีสัมพันธ์ต่ำ จะสัมพันธ์กับลักษณะ ความเป็นคนใจแข็ง เกิดเคี้ยว เข็มมั่นในตนเองและเอาจริงเอาจัง ทั้งนี้เพราะการฝึกไมตรีสัมพันธ์หมายถึงการถ่ายทอดค่านิยมของความเกรงใจ ความช่วยเหลือเผื่อแผ่โอบอุ้ม-ถนอม รักพวกพ้อง เห็นใจผู้อื่น เคารพอาวุโส อ่อนน้อมถ่อมตน ดังนั้นถ้าฝึกมากเท่าใดก็น่าจะสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นคนใจอ่อน ที่สงสาร ไม่เป็นตัวของตัวเองเพราะเกรงใจผู้อื่นเสมอเท่านั้น ซึ่งลักษณะนี้จะเห็นได้ในสังคมไมตรีสัมพันธ์

3.6 การฝึกการอดใจรอได้ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสังคม และบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์

การฝึกการอดใจรอได้มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสังคมในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.43^*$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนคร และที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = -.39^{**}$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม หมายความว่า ถ้าส่วนใหญ่ บิคารมารคา ฝึกการอดใจรอได้สูง จะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับลักษณะความสามารถในการสังคม

¹³ วิรุฑุช วิเชียร โชติ, เรือง เกิม.

ในทางลบ คือ การมีลักษณะไว้ตัว ซอบปลีกตัว แยกตัว ชักขวาง ถ้าส่วนใหญ่บิคาราคา ผิดการรดไค้รดไค้ต่ำก็จะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับการชอบคบหาสมาคม มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ไม่มีพิธีรีตอง ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะการผิดการรดไค้รดไค้ คือการผิดให้มีการรื้อรดเพื่อผลที่ดีกว่าในอนาคต เช่น การลงทุน การประหยัด การอดเปรี้ยวไว้กินหวาน นั้นทำให้เด็กคิดถึงผลเลิศ ผลกำไร อยู่เสมอ ในการสมาคมถ้าไม่เห็นผลประโยชน์จากการสมาคมก็ไม่ชอบสมาคม ซอบปลีกตัว เป็นต้น

การผิดการรดไค้รดไค้มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.27^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวมหมายความว่าถ้าส่วนใหญ่บิคาราคาผิดการรดไค้รดไค้สูงจะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ในทางต่ำ คือ มีค่านิยมการแข่งขันไม่เกรงใจผู้อื่นมุ่งความสำเร็จในผลประโยชน์ส่วนตนซึ่งเป็นค่านิยมในสังคมสมัยทุนนิยมสัมพันธ์อันมีค่านิยมการรดไค้รดไค้เป็นค่านิยมสำคัญอันหนึ่งในลักษณะสังคมแบบนี้ จึงไม่เป็นที่น่าสงสัยว่า การผิดการรดไค้รดไค้มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับลักษณะไมตรีสัมพันธ์

3.7 การผิดความเป็นระเบียบวินัยสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบสภาพทางจิตใจ และความสามารถในการควบคุมจิตใจ

การผิดความเป็นระเบียบวินัยสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบในทางตรงกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = .46^{**}, .37^{**}$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนคร และกลุ่มตัวอย่างรวมตามลำดับ หมายความว่าถ้าบิคาราคาผิดความเป็นระเบียบวินัยให้บุตรมากเท่าไร จะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับลักษณะความสามารถในการรับผิดชอบของบุตรในทางบวก ถ้าบิคาราคาผิดด้านนี้ให้บุตรน้อย ก็จะมีสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบในทางลบ ทั้งนี้เพราะการผิดความเป็นระเบียบวินัย เป็นการอบรมสั่งสอนให้บุตรรู้จักความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความประพฤติที่ถูกต้องตามเกณฑ์ของสังคม ก่อให้เกิดวินัยในตนเอง รู้จักใช้เหตุผลและรู้ความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติ จึงน่าจะสัมพันธ์กับลักษณะที่รับผิดชอบในหน้าที่ และยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์ ในทางตรงกันข้ามถ้าบิคาราคาไม่ได้ผิดความเป็นระเบียบวินัยหรือผิดให้หนักก็ น่าจะสัมพันธ์กับลักษณะของการถือความสะอาด เป็นเกณฑ์เสียกฎ-

ข้อบังคับ และมีความรับผิดชอบน้อย

การฝึกความเป็นระเบียบวินัยสัมพันธ์กับสังคมทางจิตใจในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = -.55^{**}, -.37^{**}$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนครและกลุ่มตัวอย่างรวมตามลำดับ หมายความว่าถ้าปีคಾಮารคาส่วนใหญ่ฝึกความเป็นระเบียบวินัยให้บุตรมาก จะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับสภาพทางจิตใจของบุตรในทางลบ ถ้าปีคಾಮารคาฝึกสังคมประกิตค้านี้ให้บุตรน้อย ก็จะมีสัมพันธ์กับสภาพทางจิตใจของบุตรในทางบวก คือ ข้อมูลสองชุดนี้ตรงกันข้ามกัน ถ้าปีคಾಮารคาฝึกให้มากจะสัมพันธ์กับลักษณะ ความเป็นคนใจแข็ง เกิดเคี้ยว เชื้อมันในตนเอง ชอบเผชิญความจริง เอาจริงเอาจัง ไม่เหลาะแหละ ทั้งนี้เพราะเด็กมีที่ยึดว่าจะไรถูก ควรปฏิบัติตนตามอะไร และอย่างไร ในทางตรงข้ามถ้าปีคಾಮารคาฝึกความเป็นระเบียบวินัยให้น้อยจะสัมพันธ์กับลักษณะ ความเป็นคนใจอ่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง อารมณ์อ่อนไหวง่าย ทั้งนี้เพราะเด็กไม่มีที่ยึด ไม่รู้ว่าทำอะไรจึงจะถูก และการที่เด็กไม่ได้รับการฝึกความเป็นระเบียบวินัยสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบในทางลบ จึงน่าจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สัมพันธ์กับสภาพความเป็นคนใจอ่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง อารมณ์อ่อนไหวง่าย มีเหตุผลในการเคารพกฎเกณฑ์น้อย

การฝึกความเป็นระเบียบวินัยสัมพันธ์กับความสามารถในการควบคุมจิตใจในทางตรงกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .39^*, .28^*$) ในกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัด และกลุ่มตัวอย่างรวมตามลำดับ หมายความว่าถ้าปีคಾಮารคาฝึกความเป็นระเบียบวินัยมากก็มีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับความสามารถในการควบคุมจิตใจในทางบวก ถ้าฝึกให้น้อยก็จะสัมพันธ์กันในทางลบ คือถ้าฝึกสังคมประกิตค้านี้ให้มากจะสัมพันธ์กับลักษณะของความวิตกกังวล วุ่นวายใจ ซ้ำคิด ซ้ำระแวง เกรงว่าจะทำผิดตามกฎหมาย ทั้งนี้เพราะได้รับการฝึกมาว่าให้ยึดมั่นในกฎหมาย มีระเบียบวินัยจึงน่าจะสัมพันธ์กับความกระวนกระวายใจ วิตกกังวลในทางตรงข้ามถ้าปีคಾಮารคาให้การฝึกค้านี้มาก ก็จะมีสัมพันธ์กับลักษณะความสงบเสงี่ยม รู้สึกปลอดภัยไม่เกรงกลัวอะไรเพราะไม่ตงกลัวว่าจะทำผิดอยู่เสมอ

3.8 การฝึกการระับความก้าวร้าวมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบ ความสามารถในการควบคุมจิตใจ ความเป็นตัวของตัวเอง

การฝึกการระงับความก้าวร้าวสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบในทางลบ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.28$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม หมายความว่าถ้าปิกามารดาฝึกการระงับความก้าวร้าวมากจะมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับลักษณะการเด็กความสะดวกเป็น เกณฑ์ หลีกเลี้ยงกฎข้อบังคับ และมีความรับผิดชอบน้อย ทั้งนี้เพราะความก้าวร้าวเป็น ขบวนการในการเรียกร้องความต้องการของเด็กทางหนึ่ง เมื่อได้รับการยับยั้งมาก ก็พยายามหลบหลีกทางอื่น เช่นหลีกเลี้ยงกฎเกณฑ์ ไม่มีความรับผิดชอบ ในทางตรงกันข้าม ถ้าได้รับการฝึกการระงับความก้าวร้าวน้อย ก็น่าจะสัมพันธ์กับลักษณะความสามารถในการ- รับผิดชอบในทางบวก คือมีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความบากบั่นพากเพียร ดึกศักดิ์ศรี และยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์ เพราะความต้องการในการเรียกร้องต้องการได้รับการตอบสนอง บ้าง ไม่ต้องการทางระบายออกในทางอื่น

การฝึกการระงับความก้าวร้าวสัมพันธ์กับความสามารถในการควบคุมจิตใจในทาง ตามกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ($r = .46^{**}$) ในกลุ่มตัวอย่างจังหวัดพระนครที่ระดับ ความมีนัยสำคัญ .05 ($r = .28^*$) ในกลุ่มตัวอย่างรวม คือถ้าปิกามารดาฝึกการระงับ- ความก้าวร้าวมาก จะสัมพันธ์กับลักษณะ ซุกตัว ช่างระแวง วิดกกังวล เสร์ว้าใจหล่น วุ่นวายใจ ใจน้อย ทั้งนี้จะเป็นเพราะความต้องการในการเรียกร้องต้องการไม่เคยได้รับการ ตอบสนอง ในทางตรงกันข้ามถ้าปิกามารดาฝึกการระงับความก้าวร้าวน้อย เปิดโอกาส ให้เด็กได้แสดง ความก้าวร้าวให้ถูกทาง ความต้องการดังกล่าวได้รับการตอบสนอง ก็น่าจะ มีความสัมพันธ์กับลักษณะสงบเงียบ เชื้อมั่นในตนเอง มีความมั่นใจ และสุขุม

การฝึกการระงับความก้าวร้าวสัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเองในทาง ตรงกันข้าม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.37^*, -.31^*$) ในกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัดและกลุ่ม- ตัวอย่างรวม คือถ้าปิกามารดาฝึกการ ระงับความก้าวร้าวมากก็จะสัมพันธ์กับความเป็นตัว ของตัวเองในทางลบ ก็จะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับลักษณะที่ชอบตามกลุ่ม ชอบเข้ากลุ่มไม่กล้า ตัดสินใจด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการฝึกการ ระงับความก้าวร้าวอย่างมากสัมพันธ์กับการขาด ความรับผิดชอบและลักษณะซุกตัว ช่างวิตกกังวล จึงน่าจะสัมพันธ์กับการที่เด็กไม่เป็นตัวของ ตัวเอง ทั้งยึดกลุ่ม ตามกลุ่มไว้ ในทางตรงข้ามถ้าปิกามารดาฝึกการระงับความก้าวร้าวน้อย

เด็กมีโอกาสดจะแสดงความคิดและการกระทำ ก็น่าจะสัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเอง ชอบตัดสินใจเอง และเป็นคนเจ้าความคิด มีความเชื่อมั่นในตนเอง

3.9 การลงโทษ มีความสัมพันธ์กับความเป็นตัวของตัวเองในทางตรงกันข้ามที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($r = -.40^*$, $-.26^*$) ในกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัด และกลุ่มตัวอย่างรวม หมายความว่าถ้าบิดามารดาใช้การลงโทษมากก็จะสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นตัวของตัวเองในทางลบ คือ ชอบตามกลุ่ม เช้ากลุ่ม ไม่เป็นตัวของตัวเอง ทั้งนี้เพราะเด็กใช้กลุ่มเป็นที่ยึด ทุกคนต้องการแสวงหาความสุข และหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด ในทางตรงกันข้ามถ้าบิดามารดาใช้การลงโทษน้อย ก็น่าจะสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นตัวของตัวเองในทางบวก คือ เป็นคนที่ชอบตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นตัวของตัวเอง เป็นต้น เพราะไม่ต้องคอยเกรงกลัวการลงโทษ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประเพณีของบิดามารดากับบุคลิกภาพของบุตรในตารางที่ 28, 29 และ 30 ปรากฏความสัมพันธ์ดังกล่าว และปรากฏว่าสังคมประเพณีด้านการให้รางวัลไม่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพด้านใดๆเลย และบุคลิกภาพลักษณะต่างๆทั่วไปนี้ก็ไม่สัมพันธ์กับสังคมประเพณีด้านใดด้านหนึ่งที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 คือ ความสามารถทางสติปัญญา การถือตนเป็นใหญ่ หรือการยอมตาม ความมั่นใจในตนเอง ความสามารถในการเข้ากลุ่ม ความสามารถในการบังคับตนเอง และ การแสดงออกของอารมณ์ ทั้งนี้จะมีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลายด้านดังต่อไปนี้

1. ความไม่สมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามต่างๆอาจจะถามลักษณะเด่นและสำคัญๆประจำสังคมประเพณีและบุคลิกภาพด้านนั้นๆไม่ครบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แบบสอบถามสังคมประเพณีซึ่งถามถึง 10 ด้าน คำถามในแต่ละด้านอาจจะไม่มากพอที่จะครอบคลุมลักษณะสำคัญๆได้ครบ

2. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้อาจจะน้อยไปจนไม่อาจจะแทนประชากรได้ ผลในการตอบคำถามซึ่งส่วนใหญ่เป็นการถามทัศนคติ เด็กหรือผู้ปกครองอาจจะตอบตามความคิดเห็นไม่ได้ตอบจากการที่ปฏิบัติจริงๆก็เป็นได้

3. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลไม่ได้มีการควบคุมตัวแปรด้านอื่นๆไว้ในตัวได้อาจจะมีตัวแปรด้านสังคมประ กติหรือบุคลิกภาพอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 6 ชุด หรือมากกว่านั้น และมีตัวแปรหลายตัว วิธีทางสถิติควรจะใช้ คือค่าสหสัมพันธ์ Canonical Correlation แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีเวลาจำกัด ไม่อาจจะหาค่าสหสัมพันธ์วิธีดังกล่าวได้

4. สังคมประ กติด้านต่างๆกับบุคลิกภาพด้านต่างๆที่ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันจากตารางที่ 28, 29 และ 30 นั้น อาจจะไม่มีความสัมพันธ์กันจริงก็ได้